

วิชาชีพการเงินการบัญชีในวิถีทางพระพุทธศาสนา

A Vocation of Finance and Accountancy in Buddhism

พระอธิการภัทรชาพงษ์ สิริภโท

วัดหนองสรวง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

บทคัดย่อ

วิชาชีพการเงินและการบัญชีเป็นอาชีพที่ไม่โดดเด่นมากนัก แต่เป็นอาชีพที่ขาดไม่ได้ในทุกหน่วยงาน เป็นวิชาชีพที่มีระเบียบแบบแผน มีกฎ กติกา ข้อบังคับ มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ ที่ระบุไว้เป็นรายลักษณ์อักษรรองรับทางกฎหมายอย่างชัดเจน การทำหน้าที่การเงินการบัญชี ต้องมีหลักคุณธรรมจริยธรรมทางพระพุทธศานานำมาประพฤติปฏิบัติควบคู่กับจรรยาบรรณวิชาชีพ หลักจรรยาบรรณของวิชาชีพการเงินการบัญชี ยึดหลัก 4 ประการ คือ 1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2. มีความละเอียดรอบคอบ 3. รักษาความลับทางด้านบัญชีของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง 4. ไม่นำเอกสารทางด้านบัญชีไปเผยแพร่ต่อบุคคลภายนอกโดยไม่ได้รับอนุญาต หลักพุทธธรรมทางพุทธศาสนาที่นักการเงินการบัญชีต้องศึกษานำมาปฏิบัติ เพื่อเกื้อหนุนส่งเสริมทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์แห่งหลักการทั้ง 4 ประการ ประกอบด้วย สุจริต 3 อย่าง ,ธรรมที่มีอุปการะ, อิทธิบาท 4,ฆราวาสธรรม4, หิริ โอตตัปปะ การประกอบอาชีพการเงินการบัญชี เป็นการควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และรายงานฐานะทางการเงิน รายละเอียดอื่นๆทางด้านเอกสารขององค์กร เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถเฉพาะทาง เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักษาไว้จรรยาบรรณของนักบัญชีอย่างเที่ยงตรง พัฒนาตนเองและองค์กรให้เจริญก้าวหน้า ด้วยปฏิบัติตนเป็นผู้ปิดทองหลังพระได้เป็นองค์พระโดยสมบูรณ์และสวยงาม จึงเสมอเหมือนนักการเงินการบัญชีผู้อยู่เบื้องหลังแห่งความสำเร็จขององค์กร

คำสำคัญ : การการเงินการบัญชี, จรรยาบรรณ, คุณธรรมจริยธรรมทางพุทธศาสนา

Abstract

Financial and accountant vocation was not that interesting occupation. It, however, was in every organization in which it was a profession with plans and regulations as well as vocational ethics that was designated by written notice supported in accordance with the law. To be responsible in finance and accountancy needed to have Buddhist principles to perform with vocational ethics. The ethics of finance and accountancy hold four aspects: 1) be honest, 2) be careful, 3) be responsible for the confidentiality of organizational finance and involving people, and 4) do not distribute the financial documents to others without the permission. The Buddhist principles that finance and accounting officer should follow in order to support the effectiveness of the mentioned aspects above included the following: three honesties, supportive Dhamma, Four Iddhipāda, Four Gharavasadhamma, and Hiriottappa. Financial and accountant vocation was a supervision, check, and report of the financial status. In addition, in other details of organizational document, the officer was the one who was knowledgeable, skillful, and honest, had specific ability, and kept up accurately the ethics of finance officer as well as developed oneself and organization progressively by behaving completely and perfectly as doing good things without announcing them to the world.

Key words : Finance and Accountancy, Ethics, Buddhist Principle

บทนำ

การประกอบอาชีพการเงินและการบัญชี เป็นวิชาชีพที่ระเบียบแบบแผน มีกฎ กติกา ข้อบังคับ หรือ เรียกกัน มีจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ ระบุไว้ เป็นรายลักษณ์อักษร ร่องรับทางกฎหมาย นอกจากนี้ การทำหน้าที่การเงิน การบัญชี ยังต้องมีคุณธรรมประจำตน ทางพระพุทธศาสนาปฏิบัติยึดเหนี่ยว ควบคู่กับ หลักจรรยาบรรณ ที่เป็นข้อบังคับนั้นจึงก่อ ความเจริญต่อตนเองและองค์กรด้วย (ธารี ทิรัญรัมย์ และคณะ, 2548)

ถ้ากล่าวถึงความสำคัญของทำบัญชีการเงินนั้น ในยุคปัจจุบันมีความสำคัญอย่าง ยิ่งทุกระดับไม่จำเป็นจะต้องเป็นองค์กร หน่วยงานต่างๆเท่านั้น แม้แต่ธุรกิจอย่างไม่เป็นทางการ เป็นงานธุรกิจส่วนตัวเล็กๆ ยังจำเป็นต้องมีผู้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นพื้นฐาน ในภาคการเกษตรการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ในภาคครัวเรือนก็เป็นเรื่องสำคัญ เพื่อความ มั่นคงทางเศรษฐกิจลดต้นทุนการผลิต เป็นการวางแผนการใช้จ่ายทรัพย์สิน ซึ่งมองให้เห็นว่า จากจุดพื้นฐานของชีวิตในภาคครัวเรือน การทำการเงินการบัญชีเป็นสิ่งสำคัญ การรับรู้ข้อมูล เป็นพื้นฐานที่มาที่ไปของระบบ รายรับจ่าย จะได้คำนึงสิ่งที่ควรจ่ายและควรไม่จ่ายอย่างซึ่ง จะเป็นการหาสาเหตุข้อบกพร่อง การแก้ปัญหา และเป็นการวางแผนการดำเนินชีวิตให้สมดุล และประโยชน์สูงสุดด้วย หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เป็นคำสอนอันล้ำค่า ที่ควรจำเป็น อย่างยิ่งในการยึดถือเป็นปฏิบัติ ควบคู่กับการประกอบอาชีพการเงินการบัญชี ที่ต้องมี สภาวะแห่งศีล สมาธิ และปัญญา ซื่อสัตย์ สุจริต บุรณการ ปรับใช้ให้ สภาวะแห่งภาระงาน ได้สมบูรณ์ ตามประสงค์ และพัฒนาได้อย่างยืน เป็นที่มาของคำว่า วิชาชีพการบัญชีใน วิถีทางพระพุทธศาสนา

หลักการของการเงินการบัญชี

กล่าวถึงหลักการ อาชีพการเงินการบัญชี ซึ่งเป็นศิลปะของการจัดบันทึกรายการ หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเงินไว้ในรูปขอเงินตรา การจัดหมวดหมู่ของรายงานเหล่านั้น สรุปลงพร้อมตีความหมายของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้น ข้อมูลทางการเงินการบัญชีเป็น ประโยชน์ต่อบุคคลทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะทางธุรกิจ ข้อมูลทางการเงินการบัญชีเป็นประโยชน์

ด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยเฉพาะการบริหารงานที่ระบบขนาดใหญ่หรือที่มีสาขาหลายแห่ง ผู้บริหารต้องอาศัยระบบการควบคุมทางการบัญชีที่ดีและรายงานทางการเงินที่เชื่อถือได้ เพื่อสามารถใช้เป็นดุลพินิจในการตัดสินใจได้ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ ยิ่งสภาพภาวะที่มีความเสี่ยงสูงยิ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชีที่รัดกุมและละเอียดรอบคอบ จึงเป็นหน้าที่ของผู้กระทำการทางด้านการเงินนี้ต้องมีความระมัดระวังที่จะเก็บข้อมูลอย่างละเอียดถูกต้องและ ทันต่อเหตุการณ์เสมอขึ้นเอง เพราะการทำเงินการบัญชีมีหลายรูปแบบหลายประเภท เช่น

1) การบัญชีสาธารณะ ซึ่งเป็นรูปแบบการทำการเงินการบัญชีที่เป็นอิสระไม่เป็นลูกจ้างธุรกิจใด แต่ว่าเป็นนักการบัญชีที่ทำหน้าที่ทั่วไปในการประกอบอาชีพอื่นทั่วไป เช่น แพทย์ สถาปนิก วิศวกร เป็นต้น ซึ่งอาจจะรับทำหน้าที่ถูกแต่งตั้งให้ทำงานด้านการบัญชีตั้งแต่บันทึกการทางการเงินทำรายงานการเงินการวางระบบบัญชี และการทำงบประมาณให้แก่กิจการใดกิจการหนึ่งเท่านั้น

2) การบัญชีส่วนบุคคล คือ การทำบัญชีให้แก่ธุรกิจทุกประเภทต่างๆดำเนินการให้บริการทางด้านการบัญชีให้แก่ลูกค้า เช่น การสอบบัญชี บริการด้านภาษี การจัดทำบัญชีและบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานด้านบัญชี เป็นต้น ซึ่งนักบัญชีอิสระที่ทำงานแขนงนี้จะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายเสียก่อน

3) งานบัญชีของรัฐบาลหรือทางราชการ คือ งานบัญชีที่นักบัญชีรับทำให้กับหน่วยงานรัฐบาลโดยนักบัญชีมีฐานะเป็นข้าราชการประจำของหน่วยงานราชการนั้น ลักษณะของงานที่ปฏิบัติเป็นการดูแลรับผิดชอบในการบันทึกการทางการเงินการบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นการบันทึกการทางการเงินการบัญชีในลักษณะที่มีได้มุ่งแสวงหากำไร และการบัญชีของส่วนราชการจะมีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เป็นผู้วางระเบียบและระบบของการบัญชีไว้ โดยหน่วยงานของรัฐบาลทุกหน่วยงานจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ระบบและกลไกของการเงินการบัญชี

ระบบและกลไกของการเงินการบัญชี เป็นหลักทางด้านการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินประกอบไปด้วยระบบการจัดทำแบบฟอร์ม การบันทึกทางบัญชี การรายงาน ตลอดจนถึงวิธีการและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้นำมามีส่วนกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านของการตัดสินใจ ของผู้บริหาร ได้ควบคุมวางแผน ทั้งในด้านของกฎหมาย ที่เกี่ยวกับภาษีอากร และป้องกันรักษาทรัพย์สินไม่ให้สูญหาย (วิไล วีระปรีย และคณะ, 2553) ซึ่งระบบและกลไกของการเงินการบัญชี สามารถสรุปกระบวนการและรายละเอียดที่สำคัญได้ดังนี้

1) ระบบของบัญชีเงินงบประมาณ หมายถึง กระบวนการวางแผนเกี่ยวกับตัวเลขทางการเงินอย่างมีระเบียบ โดยจะต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินการและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน เช่น งบแสดงฐานะการเงิน, งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ, งบกระแสเงินสด เป็นต้น ซึ่งรายการของงบประมาณจำแนกเป็น 5 ประเภท คือ สินทรัพย์, หนี้สิน, ต้นทุน, รายได้ และค่าใช้จ่าย (ดวงสมร อรพินท์ และคณะ, 2555)

2) การบัญชีเพื่อการจัดการ เป็นการจัดทำเพื่อรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้ใช้ข้อมูลที่เป็นบุคคลภายในกิจการ ได้แก่ ผู้บริหาร เพื่อใช้ในการวางแผน สั่งการและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลนั้นส่วนหนึ่งมาจากการทำบัญชี รวมกับข้อมูลอื่นๆทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เช่น จำนวนชั่วโมงการทำงาน จำนวนหน่วยของวัตถุดิบ เป็นต้น รายงานทางการเงินการบัญชีเพื่อการจัดการมีได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับการต้องการของผู้บริหาร (ไพบุลย์ ผจงวงศ์, 2548)

3) ระบบการบันทึกบัญชี เนื่องจากข้อมูลในงบการเงินการบัญชี เป็นข้อมูลที่มีบุคคลหลายฝ่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการโดยตรง เช่น ผู้บริหาร และผู้ใช้ข้อมูลอื่น ๆ เช่น นักลงทุน นักวิเคราะห์ทางการเงิน รัฐบาล และสหภาพแรงงาน เป็นต้น ดังนั้น ข้อมูลทางการเงินการบัญชีจำเป็นต้องมี

ความถูกต้อง ครบถ้วน มีความเชื่อถือได้และมีความเป็นกลาง จึงเป็นข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพ การได้มาของข้อมูลที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับวิธีการบัญชีที่เลือกใช้โดยมีการจดบันทึกข้อมูลตามหลักการบัญชีที่ยอมรับได้โดยทั่วไป ซึ่งมีแนวคิดและหลักการบัญชีในเรื่องต่าง ๆ ที่ใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเงิน เพื่อให้สามารถบันทึกบัญชีได้ถูกต้องแม่นยำตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด โดยผู้ทำหน้าที่บันทึกบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ทางการบัญชีที่จะต้องศึกษาหลักการและแนวคิดทางการบัญชีสมการบัญชีหลักการบัญชีคู่การวิเคราะห์รายการ ตลอดจนผังบัญชี ซึ่งประกอบด้วย หลักทางเอกสาร เช่นรูปแบบ, ประเภท, ขั้นตอน และ สรุปกระบวนการบันทึกบัญชี เป็นต้น (ดวงสมร อรพินท์ และคณะ, 2555)

จากที่กล่าวมาในระบบและกลไกของการเงินการบัญชี พอที่จะทำให้ทราบว่าในฐานะและสถานะผู้ทำระบบการเงินการบัญชี เป็นสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานในระดับต่างๆ แม้แต่กิจการเล็กๆในภาคครัวเรือน การกระทำเพียงคนเดียวหรือสองคน หน่วยงานองค์กรจนถึงระดับประเทศ และระดับโลก การทำการเงินการบัญชีมีส่วนสำคัญที่จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องเสมอ โดยเฉพาะเรื่องการเงินเป็นสิ่งละเอียดอ่อน ดังนั้น ผู้กระทำงานต้องมีทักษะความสามารถทางด้านวิชาชีพพอสมควร และที่สำคัญนอกจากทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานแล้ว สิ่งควบคู่กันคือหลักการทางสภาพจิตใจที่ ประกอบไปด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ของทำงานอีกด้วย

วิชาชีพการเงินการบัญชีในวิถีทางพระพุทธศาสนา

จรรยาบรรณของนักการเงินการบัญชีตามวิถีทางพระพุทธศาสนา เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการทำงานที่นำพุทธศาสนาให้ย้อนกลับมามีบทบาทในการศึกษาและการปฏิบัติงาน ให้นักบัญชีไทยตระหนักว่าศาสนาพุทธของไทยเป็นศาสนาที่มีเหตุผลไม่มีความล้าสมัย นักบัญชีสามารถนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการทำงานการเงินการบัญชีที่ดีได้

การเงินการบัญชีเป็นอาชีพที่มีความรับผิดชอบสูง นักธุรกิจสามารถนำตัวเลขทางบัญชีไปวิเคราะห์ผลการประกอบการ ดูแนวโน้มทางธุรกิจ คาดคะเนการขาย วางเป้าหมาย

ธุรกิจ และการใช้ข้อมูลทางบัญชีวิจัยทางด้านตลาด ส่วนภาครัฐบาลสามารถนำตัวเลขไปวางแผนด้านงบประมาณ การจัดเก็บภาษี วิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศ (วรรณา วงศ์วิวัฒน์, 2546) ดังนั้นอาชีพนักบัญชีก็ไม่ต่างกับอาชีพแพทย์ นักกฎหมาย ที่ต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่ง ณ ปัจจุบัน ซึ่งบทสรุป ของสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นองค์กรนิติบุคคลระดับประเทศได้ออกพระราชบัญญัติ พุทธศักราช 2547 ว่าด้วยจรรยาบรรณนักบัญชี ที่ดี สรุปได้ ดังนี้

- 1) มีความซื่อสัตย์ สุจริต
- 2) มีความละเอียดรอบคอบ
- 3) รักษาความลับทางด้านบัญชีของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 4) ไม่นำเอกสารทางด้านบัญชีไปเผยแพร่ต่อบุคคลภายนอก โดยไม่ได้รับอนุญาต

1) มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ไม่มีความลำเอียง ไม่ทุจริตคดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รู้หน้าที่การงานของตนเอง ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

นอกจากความซื่อสัตย์สุจริตที่จะนำพาให้ชีวิตการทำงานเจริญรุ่งเรืองนั้น ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีหลักพุทธธรรม ที่ดูเหมาะสมกับความละเอียดรอบคอบ ของนักการการเงิน การบัญชีที่จะต้องนำมาเป็นข้อคิดข้อปฏิบัติสำนึกในการทำงาน

2) รักษาความลับทางด้านบัญชีของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในข้อนี้เป็นเรื่องความมั่นคงขององค์กรเป็นเรื่องสำคัญมากยิ่งขึ้นในวงการธุรกิจมีความแข่งขันกันสูง ข้อมูลขององค์กรเป็นสิ่งที่ควรระมัดระวัง ผู้ทำหน้าที่ดูแลข้อมูลต้องมีความหนักแน่นไม่เปิดเผยข้อมูลให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง เพราะจะให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง และหัวข้อทางพุทธธรรมที่เหมาะสมและควรน่าจะประยุกต์เข้าด้วยกันได้คือ เรื่องของ สัจจะ ที่มาในหัวข้อ ขรรวาสธรรม (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย 15/845/316) สัจจะ แปลว่า ความจริง, ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พุดจริง ทำจริง (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, 2554) ดังนั้นนักการบัญชีจึงจำเป็นต้องมีสัจจะ ความจริงใจ มี

ความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐาน การที่คนมีสัจจะ จะเป็นการปลูกนิสัยความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวเอง เป็นคนหนักแน่นมั่นคง รักษาไว้ซึ่งข้อมูลได้ดี ทำให้ มีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบหน้าที่การงาน ได้รับการเคารพยกย่อง เป็นคนที่หน้าเชื่อถือ

3) ไม่นำเอกสารทางด้านบัญชีไปเผยแพร่ต่อบุคคลภายนอก โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในข้อนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรคำนึงถึงอยู่เสมอ บ่งบอกถึงเป็นตัวตน หรือเอกลักษณ์ ของนักการบัญชีโดยตรง การที่นำข้อมูลทางการบัญชีไปเผยแพร่ต่อบุคคลภายนอก โดยไม่ได้รับอนุญาต จากผู้บังคับบัญชา ของนักการบัญชี ถือว่าเป็นบุคคลที่ทำลายวิชาชีพ และศรัทธาวิชาชีพของตนเองอย่างไม่น่าให้อภัย ดังนั้น หลักพุทธธรรม ที่เหมาะสม และควรยึดถือปฏิบัติ คือ หิริ โอตตัปปะ หรือโลกบาลธรรม เรียกอีกอย่างว่าธรรมคัมภีร์ครองโลก (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย 20/255/655) ธรรมคัมภีร์ครองโลก คือ ปกครองควบคุมใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดี มิให้ละเมิดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ไม่เดือดร้อนสับสนวุ่นวาย มี 2 คือ

- 1) หิริ ความละอายบาป ละอายใจต่อการทำความชั่ว
- 2) โอตตัปปะ ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว

(พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, 2554)

หิริ ความละอาย และโอตตัปปะ ความเกรงกลัว รวมกันแล้วหมายถึงความละอายและเกรงกลัวต่อบาปนั่นเอง หลักธรรมและหลักการนี้จะคอยเป็นหลักกระตุ้นเตือนเมื่อเราจะประพฤติปฏิบัติใน สิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่เป็นกุศล ถ้าเรามีหลักธรรมนี้อยู่ในใจ เราจะมีสำนึกและละการกระทำนั้นเสีย ถ้าเราแยกวิเคราะห์ตามหลักภาษาแล้ว เราจะสามารถแยกหลักธรรมนี้ออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆคือ

- (1) หิริ หมายถึงความละอายต่อความชั่วของเรา ความละอายเมื่อตัวเรากำลังเดินไปสู่แนวทางที่ผิด เดินไปแนวทางเสื่อม หรือแม้กระทั่งความอายที่จิตใจของเราเอง คิดหรือเข้าไปในทางที่ผิด คิดไปในทางอกุศล

(2) โอดัปปะ หมายถึง ความเกรงกลัวต่อบาปที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง กลัวเสียยิ่งกว่าเห็นสิ่งอันตรายใดๆ ความเกรงกลัวต่อบาปนี้เป็นความกลัวบาปที่เห็นด้วยใจ กลัวด้วยจิตใจภายในของตนเอง กลัวบาปนั้นๆจะกลับมาหลอกหลอนและทิ่มแทงใจตน ดังนั้นคนที่มีโอดัปปะจะไม่ยอมทำบาปใดๆเลย หิริโอดัปปะ ถือว่าเป็นโลกपालธรรม ซึ่งหมายถึงธรรมที่รักษาคัมภีร์ครองโลก ทำให้หมู่สัตว์ (รวมถึงมนุษย์) อยู่ร่วมต่อกันอย่างปกติสุขตามสมควร คนที่มีหิริโอดัปปะนอกจากจะเป็นคนที่ไม่ยอมทำบาปแล้ว ยังเป็นคนที่มีสติเตือนตัวเองตลอดเวลาไม่ว่าจะกระทำการใดๆ (พระโสภณคณาภรณ์, 2522)

สรุป

วิชาชีพการเงินการบัญชี เป็นวิชาชีพที่ไม่ค่อยโดดเด่นในวงสังคมแต่เป็นงานที่ผู้กระทำต้องมีความรับผิดชอบค่อนข้างสูง ละเอียดยรอบคอบ แม่นยำ ซื่อตรง ชัดเจน โปร่งใส เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ และเป็นผู้เบื้องหลังของแต่ละหน่วยงาน ความสำเร็จทั้งหลาย จึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลผู้ปฏิบัติงานผู้ปิดทองหลังพระของระบบงานบัญชีของทุกองค์กร ถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของความสำเร็จของการดำเนินงานและการดำเนินธุรกิจขององค์กร นักการเงินการบัญชี เป็นวิชาชีพการบัญชี ที่มีความรับผิดชอบค่อนข้างสูง ต้องละเอียดรอบคอบ แม่นยำ ในด้านตัวเลขและเอกสาร ซื่อตรง ชัดเจน โปร่งใส เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ ความละเอียดรอบคอบ ถูกต้อง ยึดตาม ระเบียบระบบเป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานของการบัญชี

ฉะนั้นการเป็นนักการบัญชีที่พึงประสงค์ต้องยึดหลักการ 4 ประการ คือ 1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2. มีความละเอียดรอบคอบ 3.รักษาความลับทางด้านบัญชีของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง 4. ไม่นำเอกสารทางด้านบัญชีไปเผยแพร่ต่อบุคคลภายนอก โดยไม่ได้รับอนุญาต นักการเงินการบัญชีที่ดีที่พึงประสงค์ต้องยึดหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อการจัดการ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ รายงานฐานะทางการเงิน และรายละเอียดอื่น ๆ ด้านการบัญชีของ บริษัท องค์กร สถานประกอบการ นักการเงินการบัญชีต้องมีความรู้

ทักษะ ความสามารถและมีคุณธรรม เป็นผู้ที่ทรงไว้ซึ่งความซื่อสัตย์ ซื่อตรง รักษา จรรยาบรรณของนักบัญชีอย่างเที่ยงตรง พัฒนาตนเองและองค์กรให้เจริญก้าวหน้า ด้วย ปฏิบัติตนเป็นผู้เบื้องหลัง หรือควบคู่กันอย่างมีคุณค่า

เอกสารอ้างอิง

- ดวงสมร อรพินท์ และคณะ. (2555). *การบัญชีการเงิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พริน (1991) จำกัด.
- ธารี หิรัญรัมย์ และคณะ. (2548). *การบัญชีขั้นต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชชิง จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต. (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก.
- _____. (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.
- พระโสภณคณาภรณ์. (2522). *ตอบปัญหาทางพระพุทธศาสนา 2*. กรุงเทพมหานคร : สนองพิมพ์.
- ไพบูลย์ ผจงวงศ์. (2548). *การบัญชีเพื่อการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรรณ วาศ์วิวัฒน์. (2546). *บัญชีเบื้องต้น 1*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอมพันธ์.
- วิไล วีระปรีย และคณะ. (2553). *ระบบบัญชี*. (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์.